

Cách đây không lâu. Anh chàng nhím m cá a mọt t báo đ a ph ng đ n thăm và nghe các con tôi nói chúng thích nuôi thú v t ki ng (pet).

L n sau anh tr i v i m t chi c l ng và hai con chim nh đ t ng các cháu. Anh đ n k : “Chim này ch nuôi trong nhà, đem ra ngoài gió chúng s ch t.” Tôi th t không tin. Chim là ph i bay nh y ch làm gì ngay c gió cũng s . Tôi đ n m t ti m bán chim h i l i. Bà ch ti m cũng đ ng ý v i anh ch nh m: “Đây là lo i chim đ c s n xu t theo l i công nghi p ch không ph i chim sinh n t nhiên. N u đem ra ngoài tr i, chúng s ch t vì không thích h p v i môi tr ng.” Tôi đành gi k chim trong nhà.

Vài hôm sau, m t ng i b n cùng quê c a tôi t i thăm. Anh nghiêm ch nh khi n trách: “Mày là Ph t t mà b tù sinh v t. Ng i ta ch ng ví c nh tù đầy nh cá ch u chim l ng đó sao. Ph i th chúng bay đi.” Tôi th t khó x , v a c m th y vi c “b tù sinh v t” là không nên làm nh ng th bay đi chúng s ch t. Tôi phân tr n v i anh: “Đây là chim công nghi p, đem ra ngoài chúng s ch t, và th bay đi chúng càng ch t nhanh h n.” Anh b n Qu ng Nam đáp: “N u chúng ch t thì chúng s tr n nghi p vì bi t đâu ki p sau chúng s là nh ng con chim t do.”

Tôi ch a h n đ ng ý v i cách cãi c a anh ta nh ng ph i công nh n vi c tôn tr ng t do c a m i sinh v t là đúng, nên vi t th v Vi t Nam h i ý m t v Đ i Đ c H i An. Th y tr i theo l i “v n s do tâm”: “Chim công nghi p v n là chim. N u môi tr ng x u làm cho chúng x u đi thì môi tr ng t t s làm cho chúng t t tr i. Hãy t p cho chúng quen đ n, t ng b c và khi chúng hoàn toàn quen thu c v i môi tr ng bên ngoài thì phóng sinh chúng đi.” Tôi cho đó là gi i pháp h p lý. R t ti c tôi l i quá b n đ t t p cho chim quen v i thiên nhiên, bèn t ng chúng cho ng i em và đ n chú y t p cho chúng quen đ n v i đ i s ng bên ngoài, đ nh b ng khi chúng hoàn toàn làm quen s bàn v i chú em làm l phóng sinh.

Tháng sau tôi trở lại nhà ngäi em nhäng không thäy chim. Chäa käp häi, chú em trở lại: “Chäng giòu gäi anh, ngày nào em cũng đem chim ra vän täp. Chúng tiän bä läm. Chúng rät thích cänh thiên nhiên. Väa thäy cänh cây lá sum sê là chúng kêu räu rät lên ngay. Tuän träc, trong lúc em đi chúng trên sân sau, chäy vào nhà träi điän thoäi, khi trä ra thì chä còn mäy cái lông räi rät bên cänh chiäc läng vä nát và con mèo cäa hàng xóm đang nhäy sang bên kia hàng rào.” Tôi an ủi chú em theo lý luän cäa anh bän Quäng Nam: “Hai con chim đó đã trän nghiäp trong kiäp này, hy väng điäi säng sau, chúng sä làm chim cäa núi räng tä do thay vì làm kiäp chim công nghiäp.”

Mäi khi nhä đän câu chuyän hai con chim, tôi läi ngäm ngäi nghĩ đän sä phän cäa các em bé Bäc Hàn. Cuäc điäi cäa các em không khác gì nhäng con chim công nghiäp kia. Ngay khi các em ra điäi, các cäch chä chính trä và xã häi đã đäc chuän bä sän đä các em säng, suy nghĩ và hành đäng mät cách thích nghi.

Täng tä nhä môi träng dành cho loäi chim công nghiäp, cäch chä chính trä Bäc Hàn đäc xây đäng và tän täi bäng niäm tin tuyät đäi näi lãnh tä cäa hä. Trong cäch chä đó sä nhäm län, hoài nghi dù häp lý đäu không đäc cho phép tän täi.

Trong buäi phäng vän dành cho tuän báo Time, ngäi cän vä cäa Kim Chính Nhät đào thoát nhäc läi câu chuyän cäa mät ngäi lái xe vô tình chäy läc vào khu väc dinh thä cäa Kim Chính Nhät. Sau khi thäm vän anh tài xä, đäm cän vä cäa Kim Chính Nhät đäu đäng ý räng anh ta thät sä đi läc. Tuy nhiên cách giòi quyät häch n trong träng häp đó là bän chät anh ta ngay täi chä. Gia đänh anh tài xä đäc thông báo räng anh đã “đän nä näc” và thäng công cho gia đänh mät cái tä länh.

Nhiäu câu chuyän, điäi väi ngäi säng bên ngoài bán đäo Bäc Hàn, có thä là chuyän hoang đäng đän đä buän cäi, nhäng väi ngäi dân Bäc Hàn läi là chân lý, đúng nhä mät nhà thä Viät Nam có län đã đänh nghĩa: “Chân lý là đäng đäng đã väch ra và sä thät là gì đäng đã đäy ta.” Giä sinh cäa Kim Chính Nhät, con trai Kim Nhät Thành và là đäng kim lãnh tä Bäc Hàn, đäc mô tä trong giáo trình tiäu häc: “Lãnh Tä Kính Yêu sinh ra trong mät căn cä quân sä bí mät bên räng núi thánh Paektu-san (Bäch Đäu Sän), lúc Ngäi ra điäi mät có hai cäu väng räc rä và mät ngôi sao sáng hiän ra trên nän träi” (Ngäi dân Bäc Hàn gäi Kim cha là Lãnh Tä Vä Đäi hay Lãnh Tä Vĩnh Cäu và Kim con là Lãnh Tä Kính Yêu).

Thät ra làm gì có căn cä quân sä nào, chäng trên núi thánh nào và läi càng không có chuyän thän thoäi nhä hai vòng cäu väng ngũ säc hiän ra trong giä Kim Chính Nhät giäng trän. Theo sä

liu c a Sô-Vi t cũ, anh chàng Kim Chính Nh t sinh ra trong m t đ n lính nh h o lính Siberia vì cha anh ta làm lính cho Stalin sau khi tr n kh i Mãn Châu. M t m u chuy n khác v Kim Chính Nh t: “M c dù tr c kia ch a bao gi ch i gôn (golf), khi c m cây gôn l n đ u Lãnh T Kính Yêu đã đánh trúng ngay 5 l m t l n.” Và n a, “M t l n n , Lãnh T Kính Yêu đ n ki m tra súng c a m t đ n vi quân đ i và tr c m t binh sĩ Ng i đã rút súng b n trúng ngay m t trái c a m i con bò r ng.” Kim Chính Nh t không ph i là ng i th ng, trong ý th c c a ng i dân B c Hàn, anh chàng là hi n thân c a m t thiên th n. Chàng ta tuy ch a bao gi đi lính m t ngày nh ng đ c g i trong sách là “T ng Tr i”. T i B c Hàn, ngay c chi c khăn đ lau t m nh c a hai cha con h Kim cũng không đ c phép dùng đ lau các đ v t khác trong nhà.

Gi ng nh nh ng

con chim công nghi p, các em bé B c Hàn cũng lú lo m i sáng, nh ng n u ai l ng tai nghe, bài hát các em hát trong gi vào l p luôn b t đ u b ng câu: “Hoa n nh có không khí và các em c i nh n c a Kim Lãnh T Vĩ Đ i.”

H c sinh B c Hàn đ c d y ph i “yêu t qu c và yêu đ ng bào” nh ng t qu c c a em đ c mô t trong sách v không ph i là m t qu c gia nghèo đói, cô l p v i th gi i bên ngoài mà m t thiên đ ng trên trái đ t d i s lãnh đ o anh minh c a Kim Lãnh T . Trong các ví d đ c dùng tr ng h c, t v n ch ng đ n toán h c, cu c đ i và s nghi p c a hai cha con h Kim luôn đ c dùng đ ví nh ng đ i u t t đ p và “đ qu c M xâm l c” luôn đ c dùng đ ám ch nh ng đ i u x u xa t i l i nh t trên đ i.

Sinh viên h c sinh B c Hàn r t kiêu căng khi nói v l ch s và dân t c Tri u Tiên vì m t lý do đ n gi n, ngoài nh ng câu chuy n tuyên truy n đ c d y tr ng, h không bi t gì v l ch s loài ng i và cũng không bi t đúng v l ch s c a t tiên h . Và v i m t môi tr ng nh th , nhi u th h ng i dân B c Hàn, h n n a th k qua đã ti p t c sinh ra, l n lên trong s ph n m t loài chim công nghi p.

M c dù nh ng m u chuy n trên có th g i l i trong ký c c a nh ng ng i Vi t l n tu i nh ng hình nh, nh ng ti ng thì th m nghe r t quen quen, tu i th Vi t Nam ngày nay dù sao cũng may m n h n nh ng ng i cùng tu i v i h B c Hàn. Trong lúc nhi u n i v n còn khó khăn, thi u th n, đa s tu i th Vi t Nam đang có m t đ i s ng tinh th n đ ch u h n tu i th B c Hàn. Bài h c c a thi u nhi Vi t Nam h c hôm nay không đ n n i hoang đ ng nh c a thi u nhi B c Hàn và bài hát c a các em bé Vi t Nam hát không tr tr n khó nghe nh nh ng câu mà thi u nhi B c Hàn dùng đ ca t ng cha con h Kim. Hai m i năm qua, ánh sáng bên ngoài đã theo nh ng khe h c a “chính sách đ i m i” r i vào căn nhà Vi t Nam mang theo ki n th c m i l t nh ng ph ng tr i khác. Qua nh ng khe h đó, chúng ta cũng đ c nghe nhi u ti ng nói chân thành v ng ra t trong n c t ng t nh chúng ta đang nghe nh ng u t trần tr c a nh ng ng i Vi t đang s ng ngoài n c dù h đã m t th i l n lên bên này hay bên kia sông B n H i.

Như vậy có gì gì nhau trong hoàn cảnh của hai em thi u nhi Bc Hàn và Vi t Nam không? Có ch. Hai c ch chính tr nh h ng đ n đ i s ng c a các em bé Bc Hàn và Vi t Nam v căn b n v n gi ng nhau. Hai con n c đ u b t ngu n t th ng l u sông Volga trong nh ng th p niên năm đ u c a th k 20 và v n còn đang ch y xi t. C hai c ch chính tr đ u nh m ng n ch n m i suy nghĩ đ c l p và h y di t m i kh năng ph n kháng c a con ng i. Quy n căn b n đ u tiên trong nghiê c u khoa h c là quy n đ t v n đ , th nh ng quy n đó không đ c tôn tr ng trong hai xã h i Bc Hàn và Vi t Nam.

Hìn nay, nhi u qu c gia và hàng trăm t ch c thi n nguy n, tôn giáo, nhân đ o kh p th gi i đang tìm m i cách đ c u giúp thi u nhi Bc Hàn, nh ng đ ng th i, m i ng i cũng đ ng ý r ng, t t c nh ng gì h đang làm ch là nh ng bi n pháp vá vúu trong lúc ch đ i m t s thay đ i toàn di n và căn b n.

Đúng v y, sinh m nh c a m t qu c gia không th thay đ i b ng vài bao b t mì, h ng đi c a m t đ t n c không th đ c lột b ng dăm ba lon s a và h nh phúc c a m t dân t c không bao gi đ n b ng s vu t ve an i t nh ng bàn tay th ng xót bên ngoài. S ph n c a m t dân t c ph i đ c quy t đ nh b ng m hôi n c m t, b ng nh ng t m lòng t n t y v i t ng lai dân t c, b ng đ c tính kiên nh n làm vi c vì đ t n c c a chính ng i dân n c đó. Và dù di n ra d i b t c hình th c nào, nh nhàng hay c ng r n, xói mòn hay c ng t p, thay đ i c ch chính tr v n là m c tiêu quy t đ nh c a m i cu c cách m ng xã h i.

Trn Trung Đo